

KHU DI TÍCH CĂN CỨ TỈNH ỦY BÌNH THUẬN TRONG KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ

1. Địa điểm - đường đi đến Khu di tích

- Khu di tích căn cứ Tỉnh ủy Bình Thuận trong kháng chiến chống Mỹ tọa lạc trong khu rừng Sa Lôn (Saloun) thuộc thôn 3, xã Đông Giang, tỉnh Lâm Đồng.

- Khu di tích cách tỉnh lỵ Lâm Đồng 170km về phía Đông, cách phường Phan Thiết 65 km về phía Tây; phương tiện di chuyển đến Khu di tích chủ yếu bằng xe ô tô, xe máy. Từ phường Xuân Hương - Đà Lạt theo tuyến QL20, QL55, đường ĐT714 xã La Dạ, xã Đông Giang là đến Khu di tích; từ TP. Hồ Chí Minh, Phan Thiết, các tỉnh miền Trung theo QL1A, Cao tốc Bắc - Nam, QL28B, QL28 đường ĐT714 để đến Khu di tích.

2. Các hạng mục công trình trong Khu di tích

- Khu di tích căn cứ Tỉnh ủy Bình Thuận trong kháng chiến chống Mỹ được Ủy ban nhân dân tỉnh Bình Thuận trước sáp nhập xếp hạng di tích cấp tỉnh ngày 25/10/2017.

- Khu di tích được khởi công xây dựng ngày 15/01/2021, hoàn thành cuối tháng 12/2022 và đưa vào sử dụng ngày 01/01/2023.

- Tổng diện tích toàn Khu di tích là 10,94 héc ta. Trong đó Khu vực bảo vệ I (Khu di tích gốc) gồm các hạng mục: Hầm trú ẩn, Lán trại, Hội trường, bếp Hoàng Cầm...; Khu vực bảo vệ II gồm các hạng mục: Nhà Tưởng niệm - Trưng bày, Nhà Bia Tưởng niệm, Nhà Truyền thống - Hội trường, Nhà đón tiếp, Nhà làm việc Ban Quản lý di tích, Bãi đỗ xe, Chòi nghỉ chân, Khu vệ sinh...

3. Sự kiện nhân vật lịch sử tiêu biểu diễn ra tại Khu di tích

- Trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ (1954-1975) để đảm bảo bí mật, an toàn cho công tác lãnh đạo chỉ đạo toàn diện cuộc kháng chiến chống Mỹ trên địa bàn tỉnh Bình Thuận (cũ), Tỉnh ủy Bình Thuận đứng chân lập căn cứ tại hơn 30 địa điểm trong toàn tỉnh. Riêng tại Căn cứ Sa Lôn (xã Đông Giang), Tỉnh ủy đứng chân 03 lần trong thời gian hơn 8 năm (từ tháng 12/1954 đến 6/1957, từ giữa năm 1961 đến tháng 12/1964 và từ tháng 9/1968 đến tháng 8/1970).

- Tháng 10/1962, Tỉnh ủy họp bàn về việc thành lập thành lập Mặt trận Giải phóng miền Nam Việt Nam tỉnh Bình Thuận và củng cố các đoàn thể. Đến cuối năm 1962, thành lập Mặt trận Giải phóng miền Nam Việt Nam tỉnh Bình Thuận.

- Thành lập các ban: An ninh, Tuyên huấn, Kinh tài, Dân y, Trường Đảng, Tổ chức, Dân vận, Binh vận, Hành lang, In ấn vào cuối năm 1962.

- Đại hội Chiến sĩ thi đua đầu tiên của tỉnh Bình Thuận được tổ chức vào tháng 9/1964 để động viên phong trào thi đua chống Mỹ cứu nước.

- Đại hội lần thứ I Hội Liên hiệp Phụ nữ Giải phóng miền Nam tỉnh Bình Thuận vào năm 1962 và lần II vào năm 1964.

- Đại hội lần thứ I Hội Liên hiệp Thanh niên Giải phóng tỉnh Bình Thuận (Tỉnh đoàn) vào năm 1965.

- Đại hội chính trị thành lập Ủy ban nhân dân cách mạng lâm thời tỉnh Bình Thuận vào tháng 6/1969. Đại hội bầu đồng chí Nguyễn Quý Đôn làm Chủ tịch. Đây là Đại hội đầu tiên thành lập chính quyền cách mạng sau 15 năm kháng chiến chống Mỹ.

- Lễ Truy điệu Chủ tịch Hồ Chí Minh vào ngày 09/9/1969, buổi lễ diễn ra trong niềm đau xót, tiếc thương vô hạn, được coi là sự kiện khó quên, gây xúc động lớn đối với cán bộ, chiến sĩ trong Khu Căn cứ. Tại buổi lễ, di ảnh Bác Hồ bằng lụa được đặt trên bàn thờ làm bằng mây tre tuy đơn sơ nhưng hết sức trang trọng. Sau Lễ Truy điệu, di ảnh Bác Hồ được đặt trên bàn thờ thêm một thời gian để cán bộ, chiến sĩ trong Khu Căn cứ bày tỏ tấm lòng thành kính và tiếc thương đối với vị lãnh tụ, vị cha già kính yêu của dân tộc.

- Tổ chức Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Bình Thuận lần thứ I trong kháng chiến chống Mỹ vào tháng 7/1970 (là Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ III, Đại hội lần thứ I và II tổ chức trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp).

Với những dấu ấn đặc biệt đó, Khu di tích căn cứ Tỉnh ủy ở Sa Lôn đã được Tỉnh ủy Bình Thuận chọn làm nơi để phục dựng, tu bổ, tôn tạo các di tích gốc và xây dựng các hạng mục phụ trợ để bảo tồn, giữ gìn truyền thống lịch sử cách mạng hào hùng, oanh liệt của Cơ quan Tỉnh ủy Bình Thuận trong kháng chiến chống Mỹ nói riêng, của Lịch sử Đảng bộ tỉnh nhà nói chung trong giai đoạn 1954 - 1975 phục vụ công tác giáo dục truyền thống cách mạng cho các thế hệ hôm nay và mai sau.

4. Chương trình tham quan tại Khu di tích

- *Lễ dâng hương, dâng hoa:* Các đoàn về thăm Khu di tích thực hiện Lễ dâng hương, dâng hoa viếng Bác Hồ tại Nhà Tưởng niệm - Trưng bày và Lễ dâng hương, dâng hoa viếng các Anh hùng liệt sĩ tại Nhà bia Khu di tích.

- *Tham quan Nhà Tưởng niệm - Trưng bày:* Nhà Tưởng niệm - Trưng bày có diện tích trưng bày 112m², được bố trí làm 3 gian: Gian long trọng bài trí tượng bán thân Bác Hồ bằng chất liệu đồng; gian bên trái bài trí tượng bán thân 06 đồng chí nguyên Bí thư Tỉnh ủy trong kháng chiến chống Mỹ chất liệu đồng; gian bên phải tưởng niệm cán bộ, chiến sĩ Cơ quan Tỉnh ủy đã chiến đấu và hy sinh trong kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Trưng bày hơn 250 hiện vật, tài liệu, hình ảnh ... gắn với sinh hoạt, công tác, chiến đấu của cán bộ, chiến sĩ Cơ quan Tỉnh ủy trong kháng chiến chống Mỹ; bên cạnh đó, trưng bày bộ trợ Bản đồ, Sa bàn, phù điêu, câu trích và hình ảnh về thành tựu phát triển kinh tế, văn hóa - xã hội của tỉnh Lâm Đồng mới.

- *Tham quan hầm trú ẩn, lán trại, bếp Hoàng Cầm, Hội trường:*

Hiện tại Khu di tích phục dựng lại 13 hầm trú ẩn, lán trại, bếp Hoàng Cầm, hội trường là nơi ở, làm việc và sinh hoạt của các đồng chí Bí thư, Phó Bí thư, Thường vụ và các ban, bộ phận thuộc Cơ quan Tỉnh ủy trong giai đoạn từ tháng 9/1968 - 8/1970 như: Hầm trú ẩn, lán trại của đồng chí Bí thư Tỉnh ủy Nguyễn Gia Tú, đồng chí Bí thư Tỉnh ủy Lê Văn Hiến; hầm trú ẩn, lán trại của đồng chí Phó Bí thư Lê Thứ - Bí danh Mười Bắc, hầm trú ẩn lán trại của đồng chí Chánh văn phòng Hoàng Từ - Bí danh Tám Từ; hầm, lán trại bộ phận Cảnh vệ, bộ phận Cấp dưỡng... đặc biệt trong Khu di tích còn lưu giữ lại bếp Hoàng Cầm (bếp nấu ăn tập thể

của Cơ quan Tỉnh ủy), điểm nổi bật của bếp Hoàng Cầm khi nấu không thấy khói và lửa tránh bị địch phát hiện, phần mái của bếp Hoàng Cầm lợp lá trung quân (lá có tính năng đặc biệt chống cháy); hội trường: tại Căn cứ Sa Lôn có 01 hội trường lớn được sử dụng để làm nơi họp và sinh hoạt chung của Cơ quan Tỉnh ủy. Hội trường có sức chứa khoảng từ 30 - 40 người, cách thức tạo dựng và lắp ghép cũng giống như lán trại bên trên các hầm trong Khu Căn cứ, ghế được làm bằng những thanh gỗ hoặc cây tre bắt ngang qua ở hai đầu và dùng dây mây cột lại.

Phần lớn các hầm đều có cấu trúc kiểu hầm chìm hình chữ Z. Thông thường, thân hầm dài cỡ 2m, rộng từ 1,2m - 1,5m, cao khoảng 1,8m, ở giữa thân hầm có thể móc hầm ếch để chống sức ép của bom đạn. Ở hai đầu hầm bố trí 2 cửa, tạo bậc cấp để tiện việc lên xuống. Bên trên hầm lót lớp cây gỗ sát liền nhau và phủ lá cây rừng, bên trên đổ một lớp đất dày phủ kín mặt hầm ngang với mặt đất tự nhiên để ngụy trang. Bên trong các hầm dựng 2 cột gỗ để mắc võng phục vụ nghỉ ngơi và ẩn nấu khi địch bắn phá vùng Căn cứ.

Bên trên các hầm đều có dựng lán trại cơ bản giống nhau, được làm đơn sơ bằng các vật liệu: gỗ, tre, nứa, lợp mái bằng lá trung quân, lá mây, tranh sắn, tấm nilon.

5. Các hoạt động trải nghiệm, giao lưu, sinh hoạt truyền thống

- Tổ chức hội trại truyền thống “Theo dấu oai hùng”.

- Xem phim tư liệu lịch sử Căn cứ Tỉnh ủy Bình Thuận trong kháng chiến chống Mỹ tại hội trường, kết hợp hoạt náo trò chơi hỏi đáp nhanh trả lời câu hỏi trắc nghiệm trên màn hình máy chiếu, trả lời đúng tặng nón tai bèo lưu niệm.

- Tổ chức các buổi: Hội nghị, tọa đàm, sơ kết, tổng kết, sinh hoạt câu lạc bộ; Lễ kết nạp Đảng viên và chuyển đảng chính thức cho Đảng viên; Lễ kết nạp đoàn, đội, hội... tại Hội trường Khu di tích.

- Tổ chức các trò chơi, thi tìm hiểu lịch sử như: Chiến sĩ giao liên, mật thư Tỉnh ủy, kể chuyện lịch sử, thuyết trình kỷ vật.

Ngoài ra, tùy theo điều kiện tham gia của các đoàn, Ban Quản lý Khu di tích sẽ gợi ý tổ chức các hoạt động như: Hoạt động thiện nguyện tại địa phương (thăm tặng quà cho các gia đình chính sách, người có công, hộ nghèo, khó khăn, học sinh nghèo vượt khó học tập là đồng bào Cờ ho tại địa phương); hoạt động trồng cây “Quả ngọt di tích”; vệ sinh bảo vệ môi trường sinh thái Khu di tích; giao lưu văn hóa, văn nghệ với đồng bào Cờ ho tại địa phương.

6. Khám phá văn hóa, ẩm thực tại địa phương

- Ngoài việc tham quan tìm hiểu lịch sử Khu di tích, hiện nay tại địa phương xã Đông Giang đồng bào Cờ ho nơi đây vẫn còn lưu giữ một số nghề truyền thống như: Nghề đan lát, làm gốm.

- Đội văn nghệ Hoa Rừng hát dân gian của người Cờ ho trong trang phục áo truyền thống phục vụ du khách khi có nhu cầu.

- Dịch vụ ẩm thực đặc sản địa phương rất ấn tượng với các món ăn truyền thống như: cơm lam lúa mẹ, thịt nướng; cá tầm nướng, cá tầm nấu măng chua, tép xào hồ Sa Lôn; các món canh rau như: Canh rau rừng lá bép, rau lá tàu bay... Đặc biệt thưởng thức ché rượu cần ủ bằng men lá cây là đặc sản của đồng bào dân tộc Cờ ho sinh sống tại địa phương.

Trải qua những tháng năm gian khổ, ác liệt của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Nhưng với niềm tin tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng và thắng lợi cuối cùng của cách mạng, bằng ý chí và nghị lực, tình cảm cách mạng trong sáng, tình thương yêu đồng chí, đồng đội, đồng cam cộng khổ, đoàn kết gắn bó trong đại gia đình Cơ quan Tỉnh ủy với tinh thần “Hạt muối chia đôi, củ khoai bẻ nửa”. Chiến tranh đã lùi xa hơn nửa thế kỷ, nhưng dấu ấn về Căn cứ Tỉnh ủy Bình Thuận trong kháng chiến chống Mỹ ở Sa Lôn (xã Đông Giang) vẫn mãi mãi là niềm tự hào của Đảng bộ và Nhân dân tỉnh Lâm Đồng mới; là nơi gìn giữ, giáo dục truyền thống cách mạng hào hùng, bất khuất, nơi về nguồn của các tầng lớp Nhân dân trong và ngoài tỉnh, nơi để khơi dậy niềm tự hào về truyền thống yêu nước và đấu tranh cách mạng hào hùng của Đảng bộ, chính quyền, quân và dân tỉnh Lâm Đồng vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.